

Mitt CV

Jag har så långt tillbaka jag kan minnas varit intresserad av att utforska och inte minst utöva praktiskt bonderi med något underförstått motiv i botten om att sådan verksamhet alltid borde vara nödvändig för ett fortlevande samhälles hälsa och funktion.

På senare tid har jag även funnit att mitt forskarintresse tycks vara nedärvt med höga kunskapsnivåer hos bönder i flera generationer bakåt på både min mors och min fars sida. Jag gillade och kom betygsmissigt bra överens med skolarbetet, där skola på dagen och läxläsning sent på kvällen alltid varvades med arbete på vårt lilla hemman utanför Östersund på eftermiddagar och under alla skolledigheter, så min sjundeklasslärare tyckte att jag skulle börja på läroverket i stan. Pappa blev sjuk i samma veva, och dog sex år senare, strax innan jag var färdig för flytt söderut mot ”matnyttiga” agronomistudier.

Min och snart även min brors utflyttning hade till följd att vi nu anpassade gårdens husdjursverksamhet från några mjölkkor till får och värphöns som mamma och min yngre syster enklare kunde sköta själva medan jag och brorsan varvade våra studier och första arbeten utomlänns med semesterjordbrukandet hemma.

20 utbildningsår efter min småskolestart var jag klar för mitt första lönearbete som labassistent 1969 på SLUs hydroteknik i Uppsala där jag bl a jobbade med och räknade på utlakningsförsök av växtnäring i dräneringsvatten och analys av turistimporterade salmonellastammar i rötslamsgödsel från reningsverk. Jag hade dessförinnan läst in en bred uppsättning akademiska betyg i bl a hydroteknik, markvetenskap, odling, maskinteknik, ekonomibyggnadslära och driftsekonomi. Här träffade och gifte jag mej med Lena, som anlände till Ultuna, Uppsala (SLU) ett par år efter mej, och där fick vi vårt första barn Anders. Lena kompletterade familjens vetande med djup husdjurskunskap, och ett skarpt räknehuvud som jag själv kan avundas henne trots att jag själv klarade goda mattebetyg. Hennes examen sinkades något pga barnsörden, så jag hann även klämma in en kurs till gymnasieläraryrke i min egen samling.

När Lena blev klar med studierna sökte och fick jag ett utannonserat femårigt försöksledarjobb på SLUs försöksstation Röbbäcksdalen i Umeå, dit vi drog iväg 1970. Här skulle jag nu arbeta med ett tämligen fritt upplagt utvecklingsprojekt av norrländska fårföretag – en näring som på den tiden hade en närmast hobbymässig status i det lantbrukarsverige som då befann sig i efterdyningar av den stora norrländska strukturrationaliserings- och urbaniseringsvågen i Sverige på 60-talet. Projektet hade ingen förutbestämd försöksplan, men en högt kvalificerad styrgrupp av olika ämnesföreträdare på SLU och lantbruksrådgivare på fältet, som i god sämja under den femåriga försökstiden kunde fortlöpande samordna och utveckla olika ämnesdelar i detta mycket tidiga tvärvetenskapliga miljöforskningsområde på idisslare, som sedermera t o m i officiella sammanhang skulle komma att skuldbeläggas för klimatpåverkande egenskaper.

Fårtemat fick en allsidig bredd som spände över avel, anläggningar, arbetsstudier, köttkvalitetsmätningar och ekonomistudier, och var helt i min smak eftersom varken jag eller någon annan heller behövde ödsla tid och kraft åt projektfinansieringar eller meritsamlade avhandlingar för att jag skulle kunna förverkliga min barndoms drömjobb som vanlig bonde.

Lena fick där i Umeå ett officiellt jobb som räkneassistent åt husdjursförsöksledaren för stationens mjölkförsök och hon jobbade även på fårprojektet med något mindre avbrott när vår nästa son Johan föddes på Umeås bb. 1976 var Umeäventyret formellt avslutat och redovisat i ett antal rådgivningsbroschyrer.

Vi hade redan 1970 börjat förbereda en möjlig framtida hemflytt till Bringåsen, Östersund, och nu dök det passande nog upp ett ledigt ekonomilärary jobb på lantbruksskolan Torsta i Ås ett par mil hemifrån, som gav mej lön till en språngbräda för att kunna finansiera en seriös bondestart.

Det låter kanske pretentiöst att säga att vi byggt upp ett nytt företag från scratch, men erfarenheterna och historien har så småningom visat mej att dom flesta av mina aktiva bondekolleger omkring oss gjort på liknande sätt. Lika så byggde och odlade både min morfar och morfarsfar på samma plats i Bringåsen med början från 1855, och under drygt femtio år framåt upp hela den intilliggande huvudfastigheten från en liten torplägda.

I vårt fall startade vi vårt nyföretagande på sterbhuset efter pappa, med att dela av mangårdsbyggnaden med tomt till min bror som före mej flyttat hem till jobb i stan. Nu började själva företagandet för oss på 7 ha egen åker, 140 ha skog och utan några användbara byggnader. Vi hade innan (1970) börjat bygga upp en rationell fårbesättning i huvudfastighetens intilliggande arrendelagård och startade nu efter flytten direkt med att bygga ny bostad på den egna marken. Sen fortsatte vi med att bygga ny ändamålsenlig ekonomibyggning med kunskap från Umeåtiden, vi kunde arrendera och köpa till mera åker i byn, jag nyodlade själv närmare 20 hektar till summa 100 ha odlingar och på 90-talet byggde vi även maskinhall och nötstall för dom nötkreatur som på grund av politiska regelverk behövde tillkomma i verksamheten. Vi hann även testa suga med några griskullar och hade en liten besättning traditionella hushållsgetter och hushållshöns under rätt många år. Som den tekniknörd jag är, har vi också i huvudsak hållit oss med en ganska komplett och ekonomiskt funktionell maskinpark under alla år.

Mitt fasta lärarjobb på Torsta varade bara några år, men övergick sedan till att Lena och jag under ett antal år frilansade där på timmar för en av dom första 10-veckors fårkurserna i landet som byggde på det utvecklingsarbete vi varit med om i Umeå. Vi har också båda varit starkt engagerade i olika föreningsrörelser inom lantbruk och Lena dessutom i Östersunds kommunalpolitik så vi har haft stora kontaktytor mot både lantbruksnäringen och samhället i stort.

Och så droppade vi 1979 vårt tredje barn Anna på Östersunds bb mitt i lamningar, lärarjobb och byggnationer. Kort sagt så konstaterade vi med tiden att modern lammproduktion i Sverige började fungera ungefär som vi förväntat.

Vid utgången 2008 uppnådde även Lena den magiska pensionsåldern 65 (jag hade då gått ett par år över tiden), vi hade nu formellt varit bönder på heltid i 32 år, dessförinnan hade jag varit ansvarig i 15 år för sterbhuset efter pappa. Vi visste sedan länge att våra barn hade andra intressen på andra orter, och därför avvecklade vi i god ordning och sålde fastigheten till goda grannar i en yngre generation, som behövde utvidga.

Då frigjordes även ett hittills dolt kapital (plus vår aktivitetstid) som gjorde det möjligt att skaffa en charmig (100 årig) arbetarvilla centralt i kungariket Kungsör nära Lenas föräldragård, där både svampplockning och skogsröjning fanns till hands.

Vi försöker sätta sprätt på resterna av företagskapitalet genom att tillfredsställa ett tidigare uppdämt resebehov till intressanta platser i hela världen så länge hälsan står oss bi.

Nu kan jag även av hjärtans lust ägna mina privata forskarnätter åt att läsa och sammanställa hittills anonyma dokument efter morfar och morfarsfar (bonderiksdagsman i tjugo år) om samhällshistoria och den bioproduktions historia, som blev noggrant redovisad över tid på gården i Bringåsen.

Samtidigt har jag dokumenterat mina egna erfarenheter från mitt jordbrukarliv och de nya resorna, samt följt den strida strömmen av nya forskningsresultat och dokumentärer i pressmedia och på TVs Kunskapskanalen. Valda delar av detta torgför jag på min hemsida www.busvebacken.se.

Några funderingar att spinna vidare på:

Endast det grönskande växtriket kan binda solenergi i stora organiska växtfibrers innehåll av kolmolekyler med sin kväve-beroende klorofyllkemi, vilket bävern som herbivor fiberätare kan nyttja direkt.

Bäverdammen med sina familjehyddor är en god naturlig metafor för människans ursprungliga drift att ta individuellt ansvar för livet och med familjens gemensamma arbete producera sitt biologiska konsumtionsbehov med de olika hjälpmedel och den hydroteknik som finns till hands. Vi har som alla karnivora däggdjur ändå viss möjlighet att direkt äta och tillpassa oss en liten del av tillgängliga aminosyror (ur råprotein) från denna bävergrönska, medan den helt dominerande växtcellullosan först måste brytas ner och tas upp i tillväxt av svampar och bakterier i en kontrollerad rötningsprocess innan detta sedan kan tas upp i form av fettsyror och aminosyror till artegna delar av vår djurvärld. Mikroberna i fråga finns i mycket stora mängder överallt i den biologiska markzonen, något lite i vår korta köttätartarm, men framför allt i betydande mängder i gräsätarnas långa, voluminösa metabolismkanal.

Alla mekaniska bearbetningar och energiinsatser som vi tillför i jordbruksprocessen, påverkar inte själva fotosyntesfabrikens funktion och nedbrytning utan måste adderas för sig i egna

LCAjämförelser. Dessa studier förhindras till stora delar pga att människans arbetsinsatser och de sedan gammalt uppbyggda infrastrukturerna av lagrad energi i själva fotosyntesfabriken är borttagna från bruk i forskning med biologiska LCA enligt nuvarande politiskt beslutade tillämpningar av ISOstandarder. (se figur nedan)

I det norrländska fårprojektet ägnades många av mina dagsverken åt fältstudier, fettmätningar och dokumentstudier kring det även då kontroversiella fårfettet och dess roll på slaktkroppen i jämförelsen med övriga husdjurslag. Den nya rasgruppen Sveafår blev ett annat arv, som vi senare satte merinoull på och formade om till en svensk genvariant som nu fått namnet Jämtlandsfår. Jag fick lite av ett specialintresse i att även vid vår efterföljande egenhändiga animalieproduktion noggrant följa och analysera slakteriernas så kallade fettklassificeringar, som alltid i Sverige åsattes närmast drakoniska straffavdrag för producenten, när subjektivt bedömda gränser överskreds. Biologin blir lättare att förstå då vi inser att när rötningen bryter ner grönmassans växtfibrer i våmmen på idisslare och i blindtarmen på hästdjur och andra gräsätande arter, så är metan en biprodukt medan huvudprodukten består av fettsyror och aminosyror, bl a smörsyra som värddjuret har mycket stor användning för. Djurkroppars mjukdelar hos normalfeta djur är till ungefär hälften uppbyggda från råvaran fettsyror och hela "livsmaskineriet" hos alla vildlevande däggdjur drivs i huvudsak kontinuerligt med fettenergi, och människan är inget undantag.

Metanet är en rest i herbivorers matsmältningsskemi som de flitiga rötmikroberna måste befria sej ifrån. Människoarten har varken våm eller förstörd blindtarm och kan därför aldrig bli herbivor ens med hjälp av politiska övertygelser och bonus-malussystem för kostvalen i butikerna.

Den gamla omnivorteorin byggde på att vi och våra husdjur de senaste tiotusen åren tvingat kroppens insulinsystem att tillverka fettbehovet och mer därtill av stora mängder kolhydrater i socker och i lättlöslig stärkelse, som vi nu under tusentals år lärt oss framställa och äta som onaturlig kostandel ur vårt artificiella odlande. Hälsoproblemen har vuxit med nuvarande fettrestriktioner i kosten, vilket dessutom parats med en hög och artfientlig fiberkonsumtion, som vi inte heller har någon naturlig handlingsberedskap för. Sanningen är att hela det naturliga zoologiska makrolivet byggs och drivs med fettsyror som produceras av mikrobiota i växtätares tarmfickor.

Den följande bilden är hämtad ur [Emergy evaluations of Denmark and Danish agriculture](#) av Andrew C Haden, Ekolantbruk nr 37, 2003 från SLU Uppsala. Den sammanfattar i tre olika grafer det komplicerade energiuppbyggandet och förtätningen av energislagen som sker i alla dagens globala samhällsstrukturers fotavtryck. Obs de koncentriska energinivåerna, vars existens blivit den stora förnekade fejkideologin i de gröna miljörelserna.

Samhällets emergiflöden

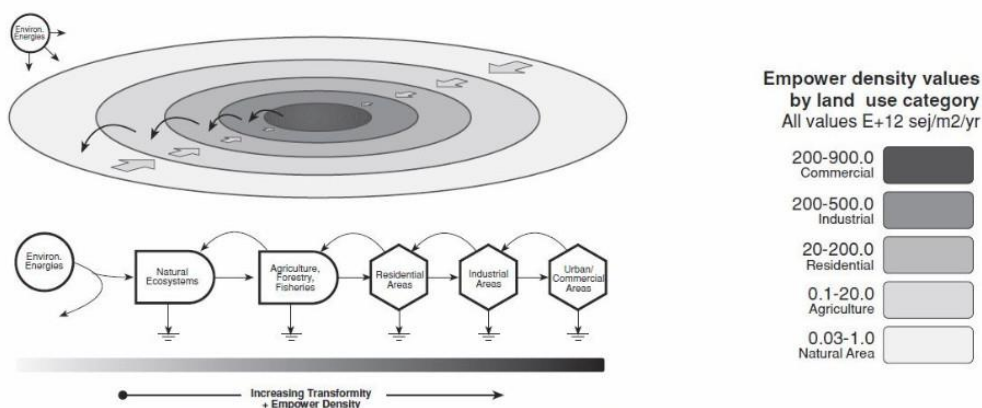

Figure 2.3. Empower density and the energetic hierarchy of land-use. In the diagram, energy and materials converge spatially towards urban centers. In each successive ring, human population density and the energy use per unit area increases (data from Huang et al., 2001; Odum, 1996; Odum et al. 2000).

This is my agronomy version of the real life, I'm happy with my part. /Jan Nilsson

